

Halálos ágyán is udvarolt a nővéreknek

BAKOS ANDRÁS

2021.06.21 18:14

SORKÖZ

Tetszik 98

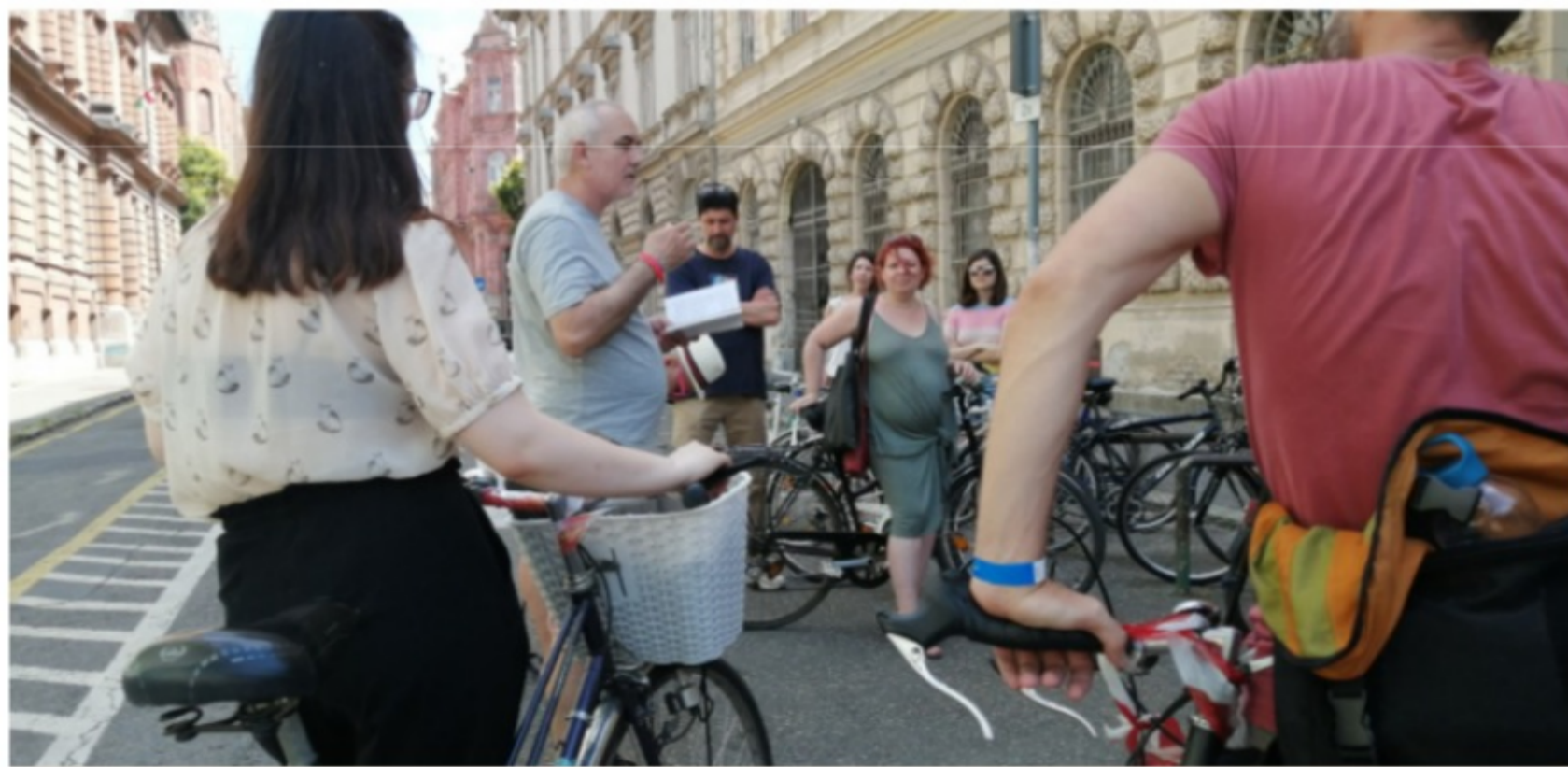
Megosztás

Legenda és valóság. Baka István költő emlékét idézték Szegeden, biciklizve.

Egy csapat kerékpáros állt meg szombaton kora délután Szegeden a Molnár utca 4. alatti ötemeletes panelház előtt. Olvasók, akiket a leírt szavak mellett érdekelnek a szerzőről szóló legendák is. Letámasztották a bicikliket, és meghallgatták, hogyan élt ott Baka István (1948–1995) költő és műfordító a zárószinti lakásban.

A Retek utcában, ahol szintén panelben laktak Bakáék, a fölöttük lévő család kamasz lánya mindig bömböltette a magnót. Ezért amikor átköltöztek ide, István ragaszkodott a legfelső emelethez, mondván, így egy szomszéddal biztosan kevesebb lesz. Fölötte már csak az úristen – akiben nem hitt, de azért jó néhány *versébe* beleírta. **A Molnár utcával viszont az volt a baj, hogy közel a Tisza, és a víz viszi a hangot, többek között a Szőke Tisza diszkóhajó zenéjét is elhozta idáig. Hiába szigeteltették a lakásban a kisszobát, ahol a költő írt és komolyzenei lemezeit hallgatta, a kinti zene behallatszott.** Jellemző kép, ahogy állt Baka az ablakban, várta, hogy megszólaljon a lüktető zene, és amikor tényleg megszólalt, megkérte a feleségét, hogy menjen le a fürkébe, telefonáljon a rendőrségnek, hogy csináljanak valamit. Telefon sokáig nem volt a lakásban, mert bár igényelték, még a Retek utcában, kiderült, hogy az új helyen nulláról indulnak megint.

A hallgatóság mobillal fotózott, amíg a költő özvegye, Baka Tünde, valamint Darvasi László író és Balog József, a MASZK Egyesület elnöke, a Baka István Kerékpáros Emléktúra szervezői beszéltek. A biciklis csapat a Tisza-parton betekert a belvárosba, ahol a Kass Galéria mellett, a költő emléktáblájánál Darvasi László felolvasott *A berlini fekete füzet* című elbeszéléséből, amelyben költő barátja Bakó András néven szerepel: „Bakó Andrásné szerint Bakó András még a kórházban, azaz tehát a halálos ágyán is udvarolt a nővéreknek. Szív hümmögött és bólogatott, hát persze, persze, és nyomban maga elé képzelte a dolgot. Tetszenek, kérdezte Bakó Andrásné. Bakó András feje alig láthatóan a nővérke után mozdult. Megvárta, míg behúzza maga után az ajtót. Tetszenek, mondta nagyon halkán. Cserepes volt a szája, az arca beesett és halottsápadt. Buborékolt a feje fölött az infúzióspalack. A folyosón ételeskocsik zörögtek. Mondd csak, melyik tetszik, kérdezte Bakó Andrásné, és megérintette a férje homlokát. Mind tetszik, lehelte Bakó András. Mindegyik nővérke? Mindegyik. Értem, bólintott Bakó Andrásné.”

Darvasi László részletet olvas fel *A berlini fekete füzet* című elbeszéléséből
Fotó: A szerző felvétele

Baka István Szekszárdon született, középiskolás korában Tolsztojt, Dosztojevszkijt eredetiben olvasta, a szegedi József Attila Tudományegyetemen végzett magyar–oroszlakon, **Leningrádban szamizdatban megjelenő szerzőkkel is ismerkedett, köztük Jozsif Brodskijjal, akit később fordított is.** Két évig Szekszárdon tanított, majd 1974-től haláláig Szegeden lakott. A *Kincskereső* című, gyerekeknek szóló irodalmi folyóirat főmunkatársa volt. A nyolcvanas évek második felétől fordításai és katasztrofista-apokaliptikus, valamint szerepversei révén egyre ismertebb költővé vált. Szívesen közölte műveit az összes folyóirat a *Hiteltől* a *Holmiig*, ami pedig a közéletet illeti, baráti köréhez tartoztak bal- és jobboldaliak egyaránt. Súlyos betegség vitte el. Emlékét Szekszárdon emlékszoba őrzi, 2009 óta nevét általános iskola viseli, és 2015-ben szülővárosától megkapta a posztumusz díszpolgári címet.

Mindig Szekszárd maradt az igazi otthon számára: fordítani Szegeden is tudott, de a versek zömét akkor írta, amikor hazament Szekszárdra. Ott meglehet, hogy éjjel egykor felhívta telefonon könyvtáros barátját, azzal, hogy írt egy szép verset, a barát pedig azonnal áthívta magához – mondta Darvasi László. Azért Szegeden is voltak és maradtak barátai, akik emlékeznek rá.

A kerékpártúra a Tricikli Irodalmi Fesztivál szervezőinek közös ötlete volt. Szerettek volna egy emlékmenetet, amely Szeged irodalomtörténeti jelentőségű helyszíneit járja be. Babits, Juhász Gyula is szóba jöhetett volna, de Balog József a Narancs.hu-nak azt mondta, azért választották mégis Bakát, mert erősen kötődik Szegedhez, írásaiban mégis egy másik város jelenik meg. Így lehet azt mondani, hogy Juhász Gyula óta Szegednek Baka István volt a legnagyobb költője, vagy azt, hogy Baka István sohasem biciklizett, de ez olyanfajta mitizálás, amelyben a cáfolat erősebb, mint az állítás.

Balog József (kalapban, napszemüvegben) a Kass Galériánál
Fotó: A szerző felvétele

A fellevezető szövegben tényleg azt írta Balog, hogy tudomása szerint Baka sohasem kerékpározott, inkább gyalogolt. Erről Baka Tünde a Molnár utcában azt mondta, hogy amikor István udvarolt neki, kerékpárral ment át hozzájuk, és Szegeden is használt biciklit, például Ágnes lányának piros kempingjével járt. Ám a házban lévő zárt tárolóból eltűntek a kerékpárok, utóbb ez is, és egy idő után nem volt kedvük újat venni. A család nagy része nemrég Budapestre költözött, a Molnár utcai lakásban azonban még lakott egy Baka-rokon. Épp szombaton, a kerékpártúra napján költözött el.

(Címlapképünk forrása a Baka István Alapítvány oldala)